

چکیده:

این پژوهش به روش توصیفی و با عنوان "بررسی ارگونومیکی محیط کار و آسیب‌های جسمانی ناشی از کار با کامپیوتر در کتابداران" می‌باشد. جامعه پژوهش شامل ۱۳ کتابخانه دولتی شهر تهران بود که در پیوست لیست آن موجود می‌باشد و یکی از کتابخانه‌ها به دلایلی از جامعه پژوهش حذف گردید و در نهایت ۱۲ کتابخانه باقیمانده به عنوان جامعه پژوهش در نظر گرفته شد.

ابزار گردآوری اطلاعات این پژوهش شامل پرسشنامه و چک لیست بود و اطلاعات به دست آمده از پرسشنامه و چک لیست، جهت پاسخگویی به سؤالات پژوهش با استفاده از جداول آماری دو بعدی و نمودارها و آزمون K و آزمون T مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. خلاصه‌ای از نتایج تحقیق به شرح ذیل می‌باشد.

انواع آسیب‌های جسمانی ناشی از کار با کامپیوتر به ترتیب فراوانی در کتابداران عبارتند از: چشم‌ها ۷۴٪ - کمر ۷۰/۸٪ - گردن ۶۸/۷٪ ..... و بالاخره ران‌ها ۲۷/۱٪ می‌باشند.

درصد کتابداران آسیب دیده به تفکیک نوع کاری که انجام می‌دهند به ترتیب عبارتند از: خدمات فنی ۳۸/۳٪ - اطلاع رسانی ۲۱/۱٪ - امانت ۱/۲٪ - تهیه سفارش ۱۱/۷٪ - نشریات ۲/۳٪ و نمایه سازی ۱/۶٪. بیشترین درصد کتابداران آسیب دیده در بین افرادی مشاهده گردید که روزانه بیش از ۳ ساعت با کامپیوتر کار می‌کردند.

در این بررسی فاکتورهای مختلفی از قبیل، جنسیت، سن، سابقه خدمت، بخش محل کار، ساعت کار با کامپیوتر، استاندارد بودن محیط کار و میزان تحصیلات در رابطه با ایجاد آسیب‌های جسمانی مورد بررسی قرار گرفتند.

عواملی که با میزان آسیب دیدگی رابطه معنی‌داری داشتند عبارت بودند از: جنسیت، سن، میزان تحصیلات، سابقه خدمت.

در بررسی محیط کار و سنجش آن با استانداردها به نتایج زیر دست یافتیم:

(حداکثر مطابقت با استانداردها ۵ امتیاز در نظر گرفته شد)

صندلی ۴ امتیاز، میز ۳ امتیاز، صفحه کلید ۳ امتیاز، صفحه نمایش ۳ امتیاز، وضعیت نور ۲ امتیاز، وضعیت بدن ۱ امتیاز بدست آوردند.

بدر نظر گرفتن یافته‌های پژوهش و جمع‌بندی نظرات پاسخگویان، مواردی از قبیل طراحی مناسب محیط کار با توجه به استانداردهای موجود، برپانمودن کارگاه‌های آموزشی در زمینه ارگونومی، آموزش علائم و آسیب‌های جسمانی ناشی از کار به کتابداران، تقسیم و گردش کار، نصب نرم‌افزار آموزشی تمرینات کششی، اضافه نمودن واحد درسی تحت عنوان ارگونومی به منظور آشنائی دانشجویان با این مقوله جدید پیشنهاد گردید.